

SKANDINÁV MÍTOSZOK

TARTALOM

- 4 Bevezetés
- 6 Az (ó)északiak földje
- 8 Yggdrasil, a Világfa

A KEZDETEK

- 12 Ymir születése
- 16 A Nap és a Hold
- 18 Kőris és Repkény
- 20 Az első háború
- 22 A költészet mézsöre
- 26 Ásgard fala
- 30 Odin a rúnák után kutat
- 32 A NORNÁK

ISTENEK ÉS ISTENNŐK

- 36 Az aranyhajú Sif
- 38 Thor pörölye
- 40 THOR ÉS SIF
- 42 Thor halászni megy
- 44 Thor menyegzője
- 48 Miért félszemű Odin?
- 50 ODIN ÉS FRIGG
- 52 Baldur halála
- 56 Baldur temetése
- 60 LOKI ÉS HEIMDALL
- 62 Loki ellopja Freyja nyakékét
- 64 FREYJA ÉS FREY
- 66 Idun és az aranyalma
- 70 IDUN ÉS BRAGI
- 72 Loki büntetése

ÓRIÁSOK ÉS MÁS TEREMTMÉNYEK

- 78 JÖRMUNGAND
- 80 HYMIR ÉS SKADI
- 82 Njörd és Skadi násza
- 86 Sigurd és a sárkány
- 90 Sigurd és Brynhild
- 92 BROKK ÉS EITRI
- 94 Fenrir megkötözése
- 98 FENRIR
- 100 Hrungrir és Thor párviadala
- 104 Thor meglátogatja Útgard-Lokit

A VILÁGMINDENSÉG VÉGE

- 112 HEL
- 114 Ragnarök

A MÍTOSZOKRÓL

- 122 Az (ó)északiak
- 124 A történetek elmesélése
- 126 A világmindenség
- 128 Istenek és istennők
- 130 Óriások
- 132 Törpék, trollok és álfok
- 134 Szellemek
- 136 A túlvilág

- 138 Fogalomtár
- 141 Istenek, teremtmények és jelképeik
- 142 Név- és tárgymutató
- 144 Köszönetnyilvánítás

BEVEZETÉS

*Történetek utaznak az időben – a távoli múltból
érkeznek hozzánk, mint hangok a szelek hátán,
és visszarepítenek minket oda, ahonnan jöttek.*

*A könyvben szereplő mítoszokat először
a 13. században írták le, ám ennél jóval régebbiek.*

*Egy ádá, nyughatatlan és leleményes nép,
a vikingek teremtették és mesélték őket.*

*A skandináv mítoszok olvasgatása közben hófödte
hegycsúcsokra hágunk, tengerek partján és
csatamezőkön barangolunk, együtt lakomázunk
istenekkel és szörnyekkel, sőt különös kalandokba
is keveredünk velük.*

*Arra biztatlak hát, hogy olvass tovább, és utazz vissza
egy rég letűnt korba, amely tele van varázslattal,
rejtéllyel és kalanddal!*

Matt Ralphs

MATT RALPHS

Grönland, a „zöld sziget”

A vikingek fedezték fel ezt a hófödte szigetet, és azért nevezték el „zöld földnek”, hogy minél több embert ösztönözzenek a letelepedésre.

A viking jelentése: tengeri rabló.

Izland

Az Izlandon Godafossnak, vagyis az „istenek zuhatagának” nevezett gyönyörű, félhold alakú vízesés az északiak közül sokak szent helye volt.

ATLANTI-ÓCEÁN

ÉSZAK-AMERIKA

Újfundland

A viking házak hosszú, földszintes házak voltak.

AZ (Ó)ÉSZAKIAK FÖLDJE

Az (ó)északiak, ismertebb nevükön vikingek Skandináviából, a mai Dánia, Norvégia és Svédország területéről származnak. A 8–11. század során indultak el zord és gyönyörű földjeikről, hogy felfedezzék a világot, portyázzanak, kereskedjenek és máshol is letelepedjenek. Óészaki nyelven beszéltek, és nagyszerű történeteik skandináv mítoszok néven váltak ismertté.

A vikingek nyugaton Észak-Amerikáig, keleten pedig Oroszorszáig merészkedtek.

FELFEDEZŐK

A vikingek átszelték az óceánt, felfedezőutakat tettek, kereskedtek és hódítottak. Hosszú, erős és gyors vitorlás hajóik evezővel voltak felszerelve, így könnyedén szálltak partra. Hajóik elég könnyűek voltak ahhoz, hogy a szárazföldön is vinni lehessen őket.

HARCOSOK

A vikingek rettegett és kegyetlen harcosok voltak. Erejük a part menti városok és kolostorok elleni meglepetésszerű rajtaütésekben rejtett – emellett gyilkoltak és rabszolgákat is ejtettek. Vassíkat hordtak, és főként baltával, lándzsával, karddal és pajzzsal harcoltak.

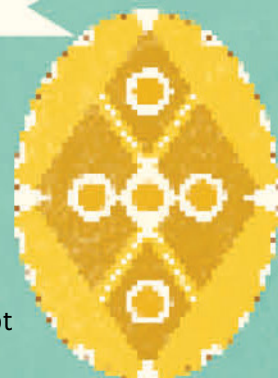
KÉZMŰVESEK

A vikingek nemcsak harcosok voltak, hanem ügyes kézművesek is. A takácsok színes szöveteket szőttek, a kovácsok finom ékszereket, díszes fegyvereket és páncélzatot készítettek.

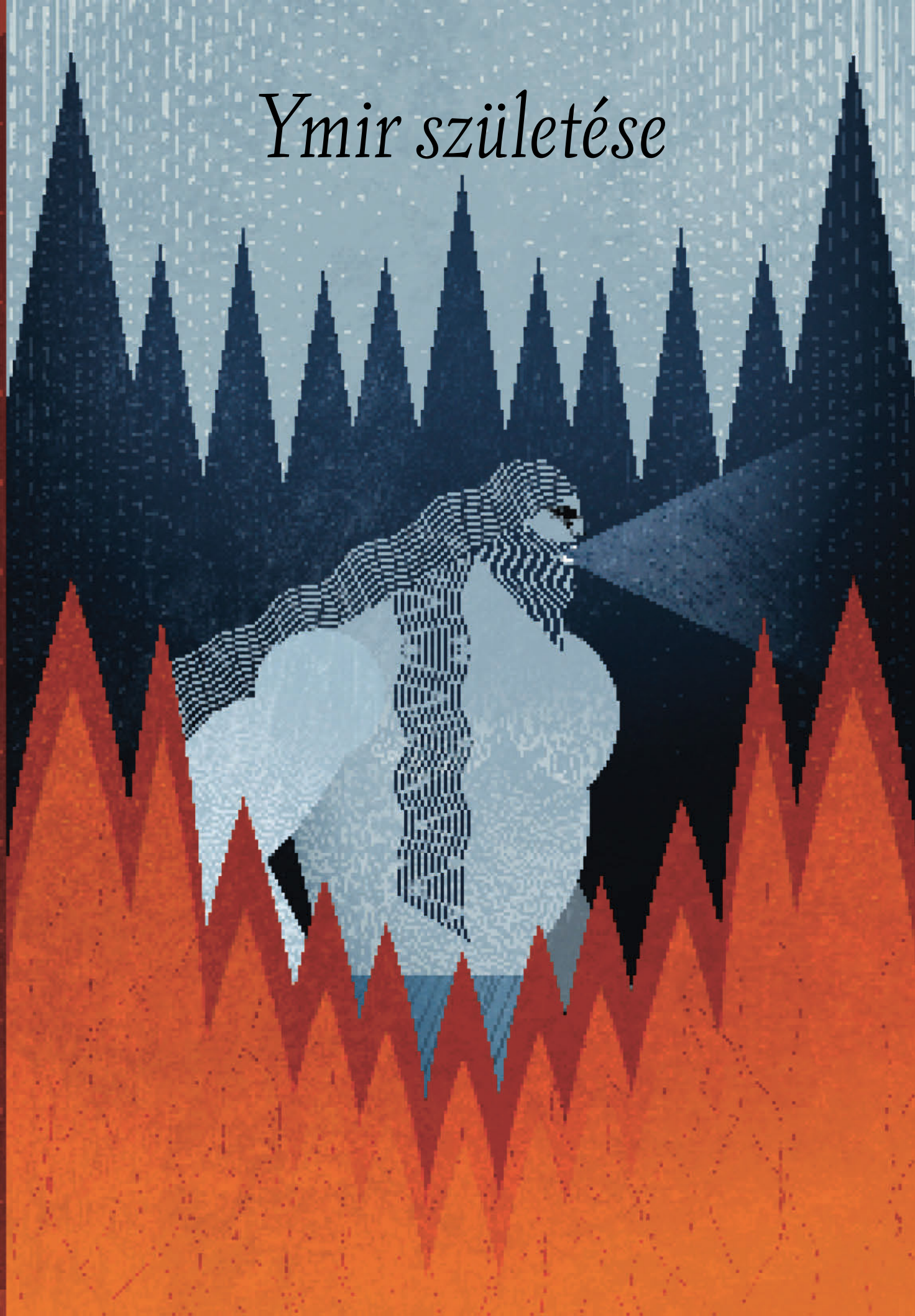
Eredeti
házájuk

Viking
települések

Felfedezőutak

Ymir születése

*Kezdetben nem volt semmi: se ég, se homok, se tenger, se élet,
se föld, se fű. Csak a Ginnungagap, a Káprázó úr volt,
a sötét és a végtelen csönd kongó üressége.*

A Káprázó úrtól északra feküdt Niflheim, a jég és a gomolygó köd birodalma. Délre volt a tűz földje, Múspelsheim. A Káprázó úrben a jég kavargó tajtékká olvadt, és megszületett belőle az élet: a teremtés és az őskáosz déróriása, akit Ymirnek hívtak. Ymir lábaiból és hónaljából újabb férfi és női lények bújtak elő: a déróriások nemzedéke.

*Ahogy egyre több jég olvadt, egy hatalmas tehén is keletkezett
belőle, Audhumla, és Ymir az ő tején erősödött meg.*

Audhumla hamarosan megszomjazott, és nyalogatni kezdte a körülötte heverő sós jégtömböket. Ahogy durva nyelve a jeget kaparta, egy alak kezdett formálódni alatta: először a haja, majd a feje, és végül egy isten teljes teste, szőröstül-bőröstül. Ő volt Búri, aki kilépett a jégből, megfeszítette izmait, és érezte, hogy az erő csak úgy lüktet benne.

Búrinak volt egy Bur nevű fia, aki idővel feleségül vett egy óriáslányt, Bestlát. Három fiuk született: Odin, Vili és Vé, akiknek sorsa a rombolás és a teremtés volt. Az ifjú, erőteljes istenek felfedezték a ködbe burkolt Niflheimet és a lángoló Múspelsheimet – de mindez közel sem volt elég nekik.

Vili és Vé – hát még Odin! – igen nagyra tartották magukat. Rendezett világot akartak teremteni az őskáoszból. Tudták azonban, hogy valakinek nagy árat kell fizetnie tervük sikeréért. És ez a valaki nem volt más, mint Ymir. A három fivér rálelt a déróriásra, és bár az föléjük tornyosulva, dühödten harcolt ellenük, karddal és pörölllyel leterítették. Ymir elestétől és Odin diadalkiáltásától a föld is megremegett.

Ymir sebeiből annyi, de annyi vér patakzott, ami az egész földet ellepte, és hullámozó, vörös tengerré vált.

Az óriások egész nemzetsége belefulladt a megáradt vérbe – kivéve Bergelmirt, aki feleségével egy bárkán húzta meg magát, amíg a vértenger egy kicsit visszahúzódott.

Odin és két fivére leterítette Ymirt, a déróriást...

Bergelmir lett az új óriásnemzetség ősatya. Leszármazottai, akik közt voltak tisztességesek és szörnyszülöttek is, Óriáshonban éltek, és az istenek legádázabb ellenségeivé váltak.

Odin új világot gyúrt Ymir óriási testéből... sós tengereket és édesvizű tavakat a véréből, fákat a hajából, hegyeket a csontjaiból, köveket a fogaiból és földet a húsából. Az égbolthoz feltörte Ymir koponyáját, és magasra emelte, a sarkaiba pedig négy törpét állított – akiket Keletnek, Nyugatnak, Északnak és Délnek nevezett el –, hogy ők tartsák a koponyát. A felhők úgy keletkeztek, hogy agyvelejét a vadonatúj égboltra öntötte, csillagoknak meg szétszórta a Múspelsheim tüzében született szikrákat. Végül megépítette Midgardot, azaz Középföldét, amit Ymir hatalmas, ívelt szempilláiból való, magas fallal bástyázott körül. Műve elkészült! De csak egyelőre...

... és Ymir testéből új világ született.

